

Pagna ewlenija > Legiżlazzjoni u każistika > Legiżlazzjoni nazzjonali

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [It](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [bg](#) [es](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [pl](#) diġà ġew tradotti.

Swipe to change

Kroat**Legiżlazzjoni nazzjonali**

Litwanja

Din il-paġna tipprovdi lejn informazzjoni dwar is-sistema legali Litwana u harsa ġenerali lejn il-liġi Litwana.

Sorsi tal-liġi

Is-sorsi tal-liġi huma l-mezzi uffiċjali li permezz tagħhom jitwasslu u jiġu stabbiliti d-dispożizzjonijiet ġuridici.

L-**atti legiżlattivi** huwa dokument uffiċjali bil-miktub adottat mill-istituzzjoni kompetenti tal-Istat li fih jitniżżlu u jiġu spjegati dispożizzjonijiet ġuridici jew li fuqha hija indikata l-bażi ġuridika għall-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ġuridici f'każ partikolari. Skont in-natura tal-informazzjoni ġuridika mnizza fihom, l-atti legiżlattivi jinkludu dawn li ġejjin:

Strumenti legiżlattivi – dawn huma deċiżjonijiet tal-istituzzjonijiet tal-Istat bil-forma miktuba li jstabilixxu, jemendaw jew jirrevokaw regoli ta' natura ġenerali li japplikaw għal grupp indeterminat ta' destinatari u approvati mill-Istat. L-istrumenti legiżlattivi huma maqsuma f'żewġ kategoriji:

Ligijiet, l-oġġetti mit-tipi kollha ta' atti legiżlattivi, li jiġu adottati mill-Parlament tar-Repubblika tal-Litwanja [*Seimas*] jew permezz ta' referendum nazzjonali, li jstabilixxu d-dispożizzjonijiet ġuridici ġenerali maħsuba biex jirregolaw l-oqsma ewlenin tal-interazzjoni umana u li għandhom forza ġuridika prevalenti. Il-ligijiet jitqiesu bħala s-sorsi prinċipali tal-liġi.

Strumenti subordinati, li huma strumenti legiżlattivi adottati fuq il-bażi ta' liġi maħsuba biex jagħtuha forma konkreta u jiżguraw l-implimentazzjoni tagħna. L-istrumenti subordinati jistgħu ma jkunux konsistenti mal-ligijiet. Dawn jinkludu li ġej:

Riżoluzzjonijiet tal-Parlament,

Riżoluzzjonijiet tal-Gvern,

struzzjonijiet u ordnijiet tad-dipartimenti ministerjali,

riżoluzzjonijiet u deċiżjonijiet tal-awtoritajiet lokali u tal-amministrazzjonijiet pubbliċi,

strumenti oħra.

Atti dwar l-interpretazzjoni, li jiġu adottati sabiex jifgħu dawl fuq it-tifsira u l-kontenut tad-dispożizzjonijiet ġuridici applikabbli. Dawn jiġu adottati minn istituzzjoni li għandha kompetenza biex tinterpreta l-liġi.

Atti ta' implimentazzjoni individwali, li permezz tagħhom jidhru fis-seħħ ir-rekwiżiti stabbiliti fl-atti legiżlattivi. Bl-istess mod bħall-istrumenti legiżlattivi, l-atti ta' implimentazzjoni individwali jipproduċu effetti ġuridici iżda ma għandhomx l-*status* ta' sors tal-liġi, għaliex ma jgħodqux regoli ta' applikazzjoni universali iżda jindirizzaw skont il-kontenut normattiv tagħhom, persuni speċifiċi f'ċirkostanzi speċifiċi u huma ta' natura unika fis-sena li ma jibqgħux japplikaw meta s-sitwazzjoni soċjali konċernata (reklutaġġ, tmien tal-impjeg, għoti ta' pensjoni, eċc.) ma tibqax teżisti.

Sorsi oħra tal-liġi

Minbarra l-istrumenti legiżlattivi, dawn li ġejjin ukoll huma meqjusa bħala sorsi ta' liġi primarja:

Prinċipi ġuridici ġenerali (*bona fide*, l-*ekwità*, ir-*responsabbiltà individwali*, ir-*raġonevolezza*) huma meqjusa bħala parti integrali mis-sistema ġudizzjarja Litwana kemm biex ifissru d-dispożizzjonijiet statutorji u biex jikkomplimentaw *lakunae* fil-liġi. Barra minn hekk, skont l-Artikolu 135(1) tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika tal-Litwanja, il-prinċipi universalment rikonoxxuti tad-dritt internazzjonali wkoll huma meqjusa li jiffurmaw parti integrali mis-sistema ġudizzjarja Litwana, u l-qrati Litwani għalhekk għandhom japplikawhom u jużawhom bħala gwida.

Il-konswetudini, jiġifieri r-regoli ta' kondotta approvata mill-Istat u stabbilita fis-soċjetà minhabba natura ripetuta u b'effett fit-tul. Il-Kodiċi Ċivili tar-Repubblika tal-Litwanja jgħid li l-konswetudini hija sors dirett tal-liġi. Il-konswetudini tista' tiġi applikata meta liġi jew kuntratt jipprovdi espressament għall-applikazzjoni tagħna jew jekk ikun hemm *lakuna* f'regolament ġuridiku. Il-konswetudini li tikkontradixxi l-prinċipi ġuridici ġenerali jew dispożizzjonijiet ġuridici imperattivi ma' tistax tiġi applikata.

Dawn li ġejjin huma rikonoxxuti bħala sorsi sekondarju tal-liġi:

Il-preċedent ġudizzjarju, jiġifieri sentenza tal-qorti f'każ speċifiku li saret isservi ta' gwida għall-qrati tal-istess jew ta' istanza inferjuri meta' jeżaminaw każijiet simili. Il-preċedent ġudizzjarju huwa aktar ta' natura konsultattiva fis-sistema ġudizzjarja Litwana.

Id-dottrina ġuridika.**Ġerarkija ta' normi**

Il-ġerarkija tal-atti legiżlattivi hija kif ġej:

il-Kostituzzjoni,

il-ligijiet kostituzzjonali;

it-trattati ratifikati;

il-ligijiet

atti legiżlattivi oħra li jimplementaw il-ligijiet (atti tal-President, tal-Gvern, tal-Qorti Kostituzzjonali, eċc.)

L-organizzazzjoni tal-istituzzjonijiet:

Il- **Parlament Litwan** [*Seimas*] huwa l-unika istituzzjoni li tista' tadotta l-ligijiet. L-atti legiżlattivi adottati minn kull istituzzjoni oħra jridu jkunu konsistenti mal-Kostituzzjoni tar-Repubblika tal-Litwanja u ma' ligijiet oħra.

Strumenti legiżlattivi oħra jistgħu jiġu adottati minn:

il-Parlament Litwan (riżoluzzjonijiet),

il-President (digrieti),

il-Gvern (riżoluzzjonijiet),

ministri u korpi oħra tal-Gvern (ordnijiet),
awtoritajiet lokali (deċiżjonijiet, ordnijiet).

Bażijiet tad-dejta ġuridiċi

Il-bażi tad-dejta **Litwan tal-atti leġiżlattivi** (*Lietuvos teisės aktų duomenų bazė*) hija proprjetà ta' u hija miżmuma mill-**Parlament tar-Repubblika tal-Litwanja**.

Il-bażi tad-dejta fiha li ġej:

atti leġiżlattivi adottati,
abbozzi tal-atti leġiżlattivi,
riżoluzzjonijiet,
konklużjonijiet,
tipi oħra ta' strumenti leġiżlattivi.

Id-dokumenti f'din il-bażi tad-dejta la huma uffċjali u lanqas mhuma ġuridikament vinkolanti.

Tista' tfitteż fil-bażi tad-dejta kemm bl-Ingliż kif ukoll bil-Litwan. Jista' jkollok aċċess għat-tipi varji ta' dokumenti leġiżlattivi billi tikklikkja l-menu li jinżel "Ittajpa".

Tista' ssib ukoll leġiżlazzjoni u dokumenti leġiżlattivi oħra fuq ir-**Reġistru tal-atti leġiżlattivi tal-Litwanja** (*Lietuvos teisės aktų registras*). Dan is-sit huwa miżmum mill-**intrapriża statali ċ-Centru tar-Reġistri** (*valstybė įmonė Registrų centras*) bis-superviżjoni tal-**Ministeru tal-Gustizzja**. Mill-31 ta' Awwissu 2013 ir-**Reġistru** se jinżamm mill-Kanċellerija tal-Parlament tar-Repubblika tal-Litwanja.

L-aċċess għall-bażi tad-dejta huwa mingħajr hlas?

Iva, l-aċċess kemm għar-reġistru kif ukoll għall-bażi tad-dejta tal-atti leġiżlattivi tal-Litwanja **huwa mingħajr hlas**.

L-aħħar aġġornament: 07/04/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.